

Europa, Kina och USA – svensk säkerhetspolitik i en omvälvande tid

---

Tal av Ulf Kristersson vid Folk och Försvars
rikskonferens den 13 januari 2019

Europa, Kina och USA – svensk säkerhetspolitik i en omvälvande tid

Tack!

Jag uppskattar verkligen att vara tillbaka här i Sälen och diskutera vad som händer i den stora världen, och hur det påverkar oss i Sverige. Just det borde vi ägna mer tid åt i svensk politik.

Låt mig ändå först säga något om regeringsfrågan. Centerpartiet har nu bestämt sig för att Stefan Löfven ska fortsätta som statsminister och att Centern ska bli stödparti till Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Liberalernas ledning vill samma sak.

Den rödgröna regeringen som hittills har saknat både politiken och förmågan att ta tag i Sveriges problem, får i så fall fyra år till. Jag beklagar det. De begår ett historiskt misstag.

Det är min fasta övertygelse att Sverige behöver en ny politisk inriktning. Och att borgerlig politik drivs bäst av en borgerlig regering som helhjärtat tror på den politik som regeringen för. Inte av en vänsteregering som tvingas till en politisk linje som de inte tror på, utan gick till val på att bekämpa. De reducerar politiskt ledarskap till transaktion och kohandel. Sverige förlorar långsiktig reformkraft och riskerar att göda ytterkanterna.

Men om Stefan Löfven väljs om till statsminister på onsdag, så kommer Moderaterna ta ledningen för borgerlig opposition och bli samlingspunkten för borgerligt sinnade människor som också vill ha en borgerlig regering.

***

Den 4 juni 1989 vann Solidaritet i Polen sitt första val och "Revolutionshösten" startade. Stora delar av Europa befriades från kommunismen och världskartan ritades bokstavligen talat om.

Samma dag, men i en annan del av världen skrevs en helt annan historia. I Kina blev den 4 juni 1989 inte alls frihetens dag. Utanför landets gränser – och utanför Kinas del av internet – är den dagen känd för Massakern på Himmelska Fridens torg.

Personligen skulle jag just den dagen - och för allra första gången - ha kommit med Transsibiriska till Pekings järnvägsstation. Men en släktings bröllop sköt upp den premiärresan till Kina i flera år.

På 30 år sedan dess har vi lärt oss att det inte finns några eviga segrar. Demokratins genombrott i Öst- och Centraleuropa var ett historiskt skifte, men vägen vidare var inte alls så enkel som många trodde.

Och en sak är säker. Vi kan inte längre yrvaket tala om ett ”nytt och sämre säkerhetsläge”. Ryssland invaderade Georgien för mer än ett decennium sedan. Det är fem år sedan Krimhalvön annekterades illegalt. Och inte ens två månader sedan rysk säkerhetstjänst tillfångatog 24 ukrainska sjömän vid Azovska sjön.

En orolig omvärld ställer höga krav på vårt eget lands förmåga och politiska ledarskap. Har historien lärt oss en enda sak så är det att försvaret är den av statens kärnuppgifter som lämpar sig särskilt illa för fromma förhoppningar.

Sverige behöver en långsiktig och konsekvent försvarspolitik. Vi behöver stärka försvaret och våra internationella samarbeten här och nu. Men vi måste också vara uthålliga.

Idag råder bred politisk enighet om att det svenska försvaret ska förstärkas. Det är bra, en nyvunnen nationell tillgång.

Och när riksdagen före jul biföll vår budget – inte regeringens – togs också konkreta steg i rätt riktning. I handling prioriterar vi det som andra mest pratar om. Vår budget ger totalförsvarets myndigheter nödvändiga tillskott för ökad operativ förmåga:

Fyra miljarder mer till försvaret ger de resurser som krävs för att genomföra 2015 års försvarsbeslut. Försvaret slipper ställa in kommande övningar. Så att de förväntansfulla värnpliktiga killar och tjejer, som precis har mönstrat, får ett meningsfullt första möte med den svenska försvarsmakten. Vårt mål är två procent av BNP till försvaret från 2028.

***

Sverige har sedan länge ersatt neutralitet och alliansfrihet med solidaritet och gemenskap som säkerhetspolitisk inriktning. Det är bra, men ett Natomedlemskap skulle bidra till ökad stabilitet och förutsägbarhet i hela Östersjöregionen

Ett medlemskap ger försvarsgarantier och en plats vid bordet när besluten fattas. Vi inkluderas i den gemensamma försvarsplaneringen och det skulle stärka vår förmåga att ge och ta militär hjälp. Det skulle höja tröskeln för ett militärt angrepp i närområdet. Kort sagt, det skulle minska risken för krig.

Vårt försvar byggs alltså bäst i samarbete med andra. En stark egen förmåga är basen, men samverkan med andra är nödvändig. Detta har varit vägledande för svensk försvars- och säkerhetspolitik under lång tid – med USA, i EU, runt

Östersjön, i Norden och inte minst med det svensk-finska samarbetet. Alla dessa samarbeten blir ännu mer värdefulla om de infogas i Nato. Därför vill vi att Sverige också till slut ska bli fullvärdig medlem i försvarsalliansen.

***

Den 29 mars 2019 riskerar också att bli ett historiskt datum. För då lämnar Storbritannien EU, om inte andra beslut fattas mycket snart. Det är framförallt allt en förlust för våra brittiska vänner, men också för hela Europa.

Ett stabilt och sammanhållet Europa är den enskilt viktigaste delen av svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Nu måste vi och EU hitta nya vägar för det samarbetet.

Europa är beroende av USA:s militära förmåga under överskådlig framtid. Flera europeiska länder ökar nu sin försvarsförmåga, men det finns ingen europeisk strategisk autonomi att tala om.

Samtidigt är USA:s styrka och säkerhet beroende av Europa. Den transatlantiska länkens betydelse kan inte överskattas. Oavsett om man är europé eller amerikan och trots att även USA har blivit mer oförutsägbara än tidigare.

Det är också en anledning till att Europas stater måste ta större ansvar för sin egen och den gemensamma säkerheten. Flera initiativ har också tagits: För bättre samordning, försvarsforskning, förmågesamarbete och informationsutbyte. Stora summor ska avsättas i nästa långtidsbudget till just detta.

Syftet är att stärka EU:s försvarsförmåga. Det är ett nationellt svenskt intresse, och svensk försvarsindustri spelar här en viktig roll. Att öka Europas militära förmåga hotar inte, utan stärker, såväl Nato som den säkerhetspolitiska livlinan över Atlanten.

***

2030 kommer världens största ekonomi för första gången i modern historia inte vara en demokrati. Eller ens en riktig marknadsekonomi. Trots det har vi aldrig fullt ut tänkt igenom Sveriges förhållningsätt till det nya Kina. Därför är det bra att kinafrågor får så stort utrymme på årets Rikskonferens.

Efter Sovjetunionens fall fanns det förhoppningar i väst, att även Kina till slut skulle bli en liberal demokrati. The end of history, ni minns. Vägen dit skulle gå genom fördjupad politisk och ekonomisk integration.

Så blev det inte.

Tvärtom så går staten, partiet och teknologin in i både affärer och utrikes relationer. Australien har förbjudit telekomföretagen Huawei och ZTE från att delta i deras 5G-utbyggnad. Företagen har alltför starka kopplingar till den kinesiska staten och anses utgöra risker för den nationella säkerheten. Flera andra länder vidtar liknande mått och steg, men i Sverige har vi ingen särskild granskning.

Samtidigt larmar svenska företag om kinesiskt industrispionage. Cloud Hopper är det mest kända fallet, men långt ifrån det enda.

Artificiell Intelligens får en annan innebörd på kinesiska. Kina siktar på att 2020 implementera sitt "Social Credit System" – som kan övervaka egna medborgare på ett vis som saknar historiskt motstycke. "Red Code" är den kinesiska östkustens svar på den amerikanska västkustens digitala revolution.

När jag själv för snart 20 år sedan jobbade på ett stort svenskt IT-konsultföretag trodde vi att Internet skulle befria informationen även i länder som Kina. Men nu vet vi att internetcensuren snarare befäster diktaturen.

Och i över tre år har nu den svenske förläggaren Gui Minhai varit kidnappad – av Kina, tagen och bortförd i Thailand.

Till dessa kommersiella, humanitära och demokratiska utmaningar kommer den överväldigande militära förmåga, som Kina numera också tycks vara beredd att använda - eller i vart fall hota med. När risken för en militär konfrontation mellan Kina och USA ökar, så påverkar det även Europas säkerhet.

Så här kan man fortsätta. Inte för att ge en ensidigt negativ bild av Kina. Tvärtom – miljoner människor har fått det bättre sedan Deng Xiaoping öppnade dörren 1978. Och jag tror fortsatt mer på samtal än på isolering. Men dubbla måttstockar är ohållbart. Amerikanska handelskrig är farliga. Trots det hade den amerikanske vicepresidenten Mike Pence flera poänger när han nyligen efterlyste ett mer principfast förhållningssätt till Kina.

Det behövs en ny svensk Kinastrategi, som också är en del av en gemensam europeisk strategi. För inget enskilt land kommer kunna mäta sig med Kinas ekonomiska, politiska och militära makt – den hybrid som the Economist döpte till Sharp Power.

Till skillnad från Sovjet blev Kina en del av den globala ekonomin. Världens största exportland, med tolv av världens 100 högst värderade företag. Kina är världens första ekonomiskt riktigt framgångsrika diktatur. Vi kan inte och ska inte klippa banden. Men låt oss inte vara naiva. Sverige och Europa måste bättre värna våra fundamentala demokratiska, kommersiella och säkerhetspolitiska intressen.

***

Till sist.

Vår förmåga att försvara oss handlar inte bara om internationella samarbeten och avancerade vapensystem. Lika viktig är medborgarnas försvarsvilja och samhällets uthållighet. Utan ett fungerande totalförsvar kan inte det militära försvaret lösa sina uppgifter.

Och försvarsviljan är hög. Men det tar tid att återuppbygga det som i 20 år varit satt på undantag. Sverige saknar skyddsrum och tillräckliga förråd av livsmedel och läkemedel. Vi har ett eftersatt psykologiskt försvar och inte tillräcklig infrastruktur för kris och krig. Den politiska krisledningsförmågan har också gång på gång visat sig helt otillräcklig. Varje länk måste hålla om kedjan ska vara stark.

***

Vi är många här som känner och tar ansvar. Men några gör personligen mer än andra. Jag vill även i år skicka en varm hälsning av respekt, till alla de modiga kvinnor och män som varje dag - i och utan uniform - försvarar vårt land och våra värderingar.

I Mali, Irak och Afghanistan. På andra ställen i världen. Och här hemma i Sverige.

Tack!